

Foto: Torstein Ihle

Stiftelsen Kirkens Familievern

Årsmelding 2013

Innhold

- 05 Stftelsen Kirkens Familievern
- 06 Styreleders hilsen
- 09 Utadretta verksemnd - Å skrive artiklar i aviser
- 10 Familievernet inn på foreldremøter
- 13 Fortsatt foreldre-kurs ved Familievernkontor
- 14 Bedre (sam)arbeid i høykonfliktsaker
- 16 Christiania Torvs arbeid med tvangsgiftesaker
- 18 Deltakelse i prosjektet Tryggere barndom
- 19 Samtalegrupper for ungdom
- 20 Døvearbeid
- 21- Foreldre og ungdom - samtalen
- 22 Styret
- 23 Årsberetning
- 24 Statistikk

Her finner du Kirkens Familievern i Norge:

- Øst-Finnmark
- Mosjøen
- Sør-Trøndelag
- Haugaland
- Sør-Rogaland
- Øvre Telemark
- Hallingdal
- Ringerike
- Christiania torv
- Follo
- Otta
- Christiania torv

Stiftelsen Kirkens Familieverns arbeid

Stiftelsen Kirkens Familievern er en ideell aktør innen familievernet og innehar 11 familievernkontor som dekker følgende geografiske områder; Øst Finnmark, Mosjøen, Sør-Trøndelag, Haugalandet, Sør-Rogaland, Øvre Telemark, Hallingdal, Ringerike, Otta, Follo og Oslo med Asker - og en liten sentral administrasjon i Oslo. Det er driftsavtaler med Bufetat vedrørende drift ved alle familievernkontorene.

Familieverntjenesten er et gratis lavterskel- tilbud med par- og familieproblematikk som spesialt og de ansatte innehar høy kompetanse innenfor dette området. Familievernkontorene har et betydelig antall henvendelser fra par og familier som ønsker å få bedre kvalitet i sine samliv. Mer resurser til familievernets forebyggende arbeid, kan på sikt demme opp for det stadig økende behovet for mer bevilgninger til blant annet barnevern. Familievernet har en stabiliserende funksjon i et samfunn i stadig forandring. Med familien i fokus vil dette kunne gi økonomisk besparelse i sektorer som PP-tjeneste, barnevern, psykiatri og rus og føre til bedret folkehelse.

Samtaletilbud

Familievernkontorene tilbyr samtalebehandling for par, familier og enkeltpersoner som ønsker hjelp til å mestre mellommenneskelige utfordringer og kriser. Parsamtaler har i alle år vært familievernets kjernevirksomhet, og kontorene tar imot alle typer par- og familier: heterofile, homofile, kjærester, samboere, gifte eller par som har inngått partnerskap. Familievernkontorene prioriterer unge par og familier med barn. Saker med høykonflikt og vold er sær-

Øvre Telemark: Gunnar Ofte

Daglige ledere ved familievernkontoret: Øverst fra venster: Oslo: Morten Elgin, Haugaland: Kari Netland Simonsen, Follo: Tor-Andre Ribe-Andersen, Mosjøen: Håvard Nilsen, Otta: Geir Vik, Hallingdal: Liv Solberg, Direktør i stiftelsen: Benita Christensen, Sør-Rogaland: Jon Aarsland, Øst - Finnmark: Ellen Rygh, Ringerike: Gunvor Ek, Sør Trøndelag: Stig Winsnes.

lig utsatte, og blir prioriterte. Familievernkontorene tar også imot andre varianter av familieutfordringer, men da ut fra kapasitet. Eksempler på dette kan være foreldre med voksne barn som har behov for å rydde opp i familiære forhold, eller voksne søsken som har konflikter. I noen tilfeller har vi samtaler med to familier samtidig, eksempelvis der det er behov for å bedre samarbeidet om mine, dine og våre barn. Barn kan også ha behov for samtaler alene når det gjelder spørsmål om hvor de skal bo og hvor mye de jevnlig skal se hver av foreldrene etter et samlivsbrudd.

Familievernkontorene tilbyr samtaler mellom foreldre som ikke bor sammen, men som ønsker bistand for å få til bedre samarbeid og/eller å lage skriftlig avtale om hvordan de skal samarbeide om felles barn. Det tilbys også rådgivnings-samtaler og sorg-/krisebearbeiding for enkeltpersoner. Noen kontorer har tilbud om grupper der man kan møte personer i tilsvarende livssituasjon. Hensikten er å kunne støtte hverandre og dele opplevelser.

Mekling

Alle par som skal flytte fra hverandre, og som har barn under 16 år, må møte til lovbestemt mekling. Målet med meklingen er å få en god start på det videre foreldresamarbeidet, og å lage en avtale som viser hvordan foreldrene vil fordele foreldreansvar, bosted og samvær for felles barn. Avtalen skal legge vekt på hva som vil være den beste ordningen for barna. Forskning har vist at det er en høy risiko for barn å vokse opp i hjem med store konflikter. Meklingen setter barna i fokus og hjelper foreldrene til å forbli gode foreldre selv om de ikke er par lenger.

Utadrettet virksomhet

Familievernkontorene har gjennom tidene vist høy endringskompetanse og evne til rask identifisering av nye be-

hov hos brukerne. Hoveddelen av den utadrettede virksomheten ved familievernkontorene finansieres i dag gjennom den statlige tilskuddsordningen, men enkelte tiltak finansieres også gjennom andre kilder. Tiltakene omhandler undervisnings-/veiledningsoppdrag og gruppe-/kurstilbud.

Ideell aktør innen familieverntjenester

Det ideelle og det offentlige familievernet representerer to spor, og forskjellene kan gi en positiv synergieffekt og utveksling av nye ideer til videre utvikling av familievernet. En av fordelene med å være ideell aktør er mindre byråkrati og større utnyttelse av det enkelte kontors ressursbruk overfor brukerne. Familievernkontorene i Stiftelsen Kirkens familievern har vært tjenesteleverandør av familieverntjenester siden oppstarten av tjenestetilbudet på slutten av 1950 tallet.

Oppstarten av kontorene var ut fra et engasjement med forståelse for tro og religiøse aspektets betydning for det enkelte menneske. Stiftelsen Kirkens Familievern er i dag en frittstående stiftelse som gir tjenester innen familievernet, slik som de offentlige eide kontorene. Stiftelsens verdier som vi tilstreber å møte klienter og samarbeidspartnere med er: «Respekt, vidsyn, vitalitet og håp». Respekt for tro og betydningen av religiøsitet omhandler alle; både de som har en tro og de som ikke har en tro. Denne grunnverdien anser vi som spesielt nødvendig i utvikling av familietiltak rettet mot minoritetsgrupper. Vi vil starte opp et prosjektarbeid om å utvikle tjenester særlig mot gruppen minoriteter i 2014.

Vi håper denne årsmeldingen gir et nyttig innblikk i familievernets arbeid generelt og det ideelle familievernet spesielt. Om noen vil vite mer om Stiftelsen Kirkens Familievern, ta gjerne kontakt.

Benita Christensen, direktør

Familien som livslang læringsarena

Familien er et sted hvor vi kan dele glæder og sorger, utvikle empati, argumentere for seg selv og ta hensyn til andre, løse konflikter og bli venner igjen, gi og ta imot omsorg. Alt dette gjennom alle livets faser. Familien er ikke bare for barnefamilier, den er et livslangt prosjekt - familien er en livslang læringsarena.

Familien som livslang læringsarena; stedet hvor verdier kan drøftes og diskuteres. Diskutere verdigrunnlag og hva som forener og hva som skiller og derigjennom hva forskjellen er. Familien kan være stedet hvor verdien av det enkelte mennesket og betydningen av de grunnleggende verdiene i samfunnet drøftes. Familier som løfter opp ulike verdier, men har det til felles at verdier drøftes og diskuteres, samtidig som den enkelte gis mulighet til å utvikle sine evner gir mulighet for et samfunn som i fremtiden er verdibevisst

Det å være familie, leve tett i relasjon til andre – enn hvordan familien ser ut, er ikke alltid like lett. Vi må jobbe med forholdet til de vi omgås; om det er partner, barn, søsken, foreldre, venner – jobbe for gode relasjoner, skape gode relasjoner. Vi må jobbe med å finne den rette blandingen av nærhet og avstand som gjør at vi får det beste ut av hverandre.

Familie er også et fagområde der Familievernet er en sentral aktør. Familievernet ser på relasjoner i et livsløpsperspektiv og dette er spesialkompetanse hos Familievernet. Familievernet har ansatte med stor faglighet. Stiftelsen Kirkens familievern har en særlig god posisjon gitt sin uavhengige eierstruktur og noe friere rolle som samfunnsaktør. Det påhviler derfor Stiftelsen Kirkens Familievern et ansvar for å jobbe planmessig og langsiktig ikke bare som profesjonell leverandør av tjenester, men også som påvirker inn mot sentrale myndigheter og politiske miljøer til fordel for familievernet og familien som bærende element for mennesket.

Ny regjering og Statsråden løfter opp familien som begrep og fremhever nødvendigheten av familiepolitikk som legger til rette for trygge familieforhold og gode samlivsforhold.

Helsefremmende familiearbeid krever politikk på mange nivåer, innsats på mange områder. Vi ser frem til bevilgningen til forebyggende familiearbeid.

Stiftelsen Kirkens Familievern ønsker i sær være med å utvikle familietiltak som er tilpasset minoritetsgrupper. Aspekt som det legges vekt på i begrunnelsen for at vi kan være en god aktør innen dette området er at Stiftelsen Kirkens Familievern er basert på en annen tradisjon enn staten; en tradisjon forankret i forståelse for tro og religiøse aspektets betydning for det enkelte menneske. Vi er opptatt av verdier og respekt for familiers egenart - Familien som livslang læringsarena; stedet hvor verdier kan drøftes og diskuteres.

Geir Lippestad, Styreleder

Utadretta verksemnd – Å skrive artiklar i aviser

«Det kan vera litt strevsamt å setje av tid til å skrive noko til ein bestemt dato. Når eg fyrst kjem i gang er det godt å få undre og uttrykke seg over det eg vert opptatt av i møte med folk»

Per Tore Iversen, familieterapeut

Samtaleterapi og mekling er kjerneverksemnda ved familievernkontora. I tillegg tilbyr ein kurs og gruppetilbod om aktuelle familie- og samlivstema, t.d. samlivskurs, kommunikasjonskurs, kurs om samarbeid etter samlivsbrot, sinnmestringskurs og ulike samtalegrupper. Familievernet skal også gje informasjon og opplæring på familie- og samlivsområdet. Målgrupper kan vera , utvalte befolkningsgrupper, media, skular og andre faggrupper. Fleire av kontora i Stiftelsen Kirkens Familievern nyttar høve til å bruke media som formidlingskanal.

Ved Familievernkontoret i Øvre Telemark har ein i om lag 10 år hatt si faste månadlege spalte «Tankar frå Familievernkontoret» i to lokalaviser i sitt opptaksområde. Dei fire terapeutane rullerar på å skrive artiklar til spalta, ingen slepp unna. Avisspalta har form og innhald som gjer at den kan vera allmenngyldig og gjeva mening for folk flest. Det er ikkje meininga at det skal vera nokon fagartikkel og det er heller ingen moralsk peikefinger til korleis folk skal leve sine liv. Det er også ein fin måte å marknadsføre tenesta på.

Alle terapeutane seier dei hentar inspirasjon til spalta gjennom dei møta dei har med familiane. «Det kan vera litt strevsamt å setje av tid til å skrive noko til ein bestemt dato. «Når eg fyrst kjem i gang er det godt å få undre og

uttrykke seg over det eg vert opptatt av i møte med folk, seier familieterapeut Per Tore Iversen.» Av og til får terapeutane tilbakemelding frå lesarane om kva dei synest om spalta gjennom, brev, telefonar eller e-post. Familieterapeut Tove-Mette Due fortel at nokon av dei ho snakkar med på kontoret, seier dei les spalta fast. «Av og til får eg SMS eller eg møter nokon på butikken som seier at dei likte det eg har skrive». Ved eit høve skreiv ho om korleis vi kan leva med dei modale hjelpeverba, slik som skulle, burde. måtte osv.

Andre skribentar fylgte opp med nye innlegg og nye innfallsvinklar. Slik fekk ein meningsutveksling som nådde og engasjerte mange. Familieterapeut Anne Tanchen Nilssen fortel ho siste år har skrive om tema som sorg, kommunikasjon i parforhold og samarbeid mellom skilte foreldre. Utover dette har spalta omhandla tema som; forholdet mellom individualitet og fellesskap, samarbeid og arbeidsfordeling i familien, mestring av sinne, einsemnd, eksamensnerv og sagn. Per Tore Iversen fortel at han neste gong vil skrive om val og fråval; at ein ved å ta eit val ofte må velje vekk noko anna.

Gunnar Ofte, familievernkontoret Øvre Telemark

Familievernet inn på foreldremøter - Erfaringer fra Sør-Rogaland

Hvor treffer vi flest foreldre? Dette var spørsmålet familievernkontoret i Sør-Rogaland stilte seg, og svaret gav seg ganske klart uten så mye leting: På foreldremøter i barnehager og i småskolen. Hit kommer de aller fleste foreldre, og dette er en arena hvor familievernkontorene har mye å bidra med.

En av terapeutene ved Familievernkontoret i Sør-Rogaland, Gunnar Holmen, tok på seg oppgaven Han har holdt temakvelder i mange barnehager i Sør-Rogaland med tittelen: «Hjemmet som barns første læringsarena. I løpet av et år har Familievernkontoret vært innom alle barnehager i Gjesdal kommune og truffet ca. 600 foreldre. Til sammen er det gjennomført ca. 20 temakvelder, bare i Gjesdal. Tilbudet inngår i en samarbeidspakke kontoret har med Gjesdal kommune om å være mer synlig tilstede i kommunen.

Gunnar Holmen kom inn som et nytt og uskrevet blad fra næringslivet som prosjektleder for prosjektet «Adam-Hvor er du?» I 2005. Dette har blitt opptakten til det som har blitt noe av hans kjennetegn, nemlig å synliggjøre familievernet på stadig nye arenaer og for nye foreldregrupper.

Undersøkelser fra MMI viser at det er liten kunnskap om familievernet, særlig blant unge menn. Så istedenfor å vente på disse som ikke kommer, må Familievernet ut og fortelle noe om det å være partner, foreldre og barns første og viktigste rollefigurer.

Det er i familien en former sin egen identitet, og familien er læringsarena for barns sosiale kompetanse. Derfor er det så viktig å gi foreldre en tro på det å være forelder, at en som forelder er viktig i barns liv. Samtidig er det og viktig å gjøre foreldre bevisste på hva de holder på med når de oppdrar barn. Som foreldre er vi med på å skrive barnas historie og legge premisser for deres liv. Samtidig er det viktig å poengtere at barna har en rettighet, mens foreldre har et ansvar og en plikt til å løse inn barns rettigheter. Det

gjelder selvsagt og sørge for mat og klær som kroppen trenger, men også å gi en trygg oppvekst der det legges til rette for dannelse i vid forstand.

Foredraget har fokus på barna, men det drypper også tips til foreldrene om hvordan en kan ta vare på parforholdet. Samtidig er det viktig å være gode foreldre selv om en ikke er et par. Mange er ukjente med hva Familievernet er, og hva tjenesten kan bidra med. Denne typen synliggjøring kan bidra til at flere velger å benytte seg av tilbudet.

Jon Aarsland, familievernkontoret i Sør - Rogaland

Fortsatt foreldre

Som familierapeuter og meklere i Familievernet møter vi daglig foreldre i terapirommet. Viktig arbeid gjøres med skriftlige avtaler om foreldreansvar, bosted og samvær. For noen foreldrepar kan det være nok, for andre preges samarbeidsklimaet av vonde brudd og manglende tillit til hverandre som foreldre.

Fortsatt Foreldre er et kurstilbud til foreldre som bor hver for seg og samarbeider om felles barn. Vår erfaring er at kurset er mer enn et kurs. Det er et møtested for foreldre i samme livssituasjon, noe som for enkelte er en ny opplevelse.

Familievernkontoret Ringerike gjennomførte Fortsatt Foreldre kurs i oktober 2013. Kurset gikk over 4 kvelder à 2,5 time. 10 foreldre deltok på kurset, 6 kvinner og 4 menn. Rekrutteringen skjedde gjennom intervju med kurslederne i lokalavisen og invitasjoner delt ut på Familievernkontoret. Kontorets terapeuter var aktive i rekruttering. Begge kursledere har vært med i utarbeidelsen av Fortsatt Foreldre ved Modum Bad og har holdt flere kurs sammen. Vi har lang klinisk erfaring og har stor tro på psykoedukative tilnærminger kombinert med klinisk virksomhet.

Evalueringen av kurset viser at den viktigste begrunnelsen for å melde seg på Fortsatt foreldre er å bedre kommunikasjonen med ekspartner. For 7 av 10 var det den viktigste begrunnelsen for deltakelse. Vår erfaring er nettopp at Fortsatt Foreldre kan være et viktig supplement til samtaler i terapirommet. Å møte andre voksne i samme livssituasjon uten sin ekspartner oppleves mange som viktig for å se seg selv som samarbeidspartner. Mange får økt innsikt i hvordan de kan bruke sin energi på det de kan gjøre noe med, og hva de ikke kan gjøre noe med. Med ny kunnskap og i interaksjon med andre mødre og fedre kan deltakerne teste ut tanker og meninger, og reflektere rundt eget foreldresamarbeid. Målet med kurset er å bidra til at voksne

får innsikt i egne følelsesmessige prosesser på en slik måte at de kan makte å akseptere situasjonen. Det innebærer å ta ansvar for seg selv og barna videre i livet og bli mer bevisst sine væremåter og kommunikasjonsformer, både overfor ekspartner og barn. For å kunne lykkes med det må en bearbeide og lære av det som har vært og etter hvert løfte blikket framover mot det livet de ønsker skal komme. Håpet er at Fortsatt Foreldre kan bidra til å forebygge psykososiale problemer hos barn og voksne i kjølvannet av samlivsbrudd.

En mamma skrev i ettertid at kurset har hjulpet henne til å endre perspektiv, slik at hun i større grad klarte å se situasjonen fra eksmannens synsvinkel. Gjennom kurskveldene forsto hun hvor tungt han har hatt det etter bruddet og at han har trengt mer tid enn henne for å møtes i sammenhenger rundt barna. Hun klarte å møte ham på en ny måte ved å si at hun forsto at han trengte tid, noe han reagerte positivt på. Dialogen mellom foreldrene kom i gang igjen etter flere rettsrunder, noe barna reagerte veldig positivt på. De voksne så dette som en start på et bedre foreldresamarbeid, til beste for barna.

Gunvor Ek og Per Bjørnar Halås, familievernkontoret Ringerike

Kjære foreldre!

Dette er et brev fra deres samarbeid som jeg håper dere har tid til å lese. Jeg skriver til dere begge, fordi jeg vil takke dere. Jeg vil takke dere for den innsatsen dere har lagt ned for å hjelpe meg, og dere skal vite at dere har vært til stor hjelp. Jeg husker at jeg ikke hadde det så bra da dere gikk fra hverandre og like etter bruddet. Det var mye sårhet, sorg, irritasjon og mistenksomhet i omløp.

Jeg fikk ikke mye ”næring”, men akkurat da mistilliten nesten hadde tatt overhånd hjalp dere meg opp på føttene igjen. Takk for at dere aldri gav meg opp! Takk for at dere (igjen) begynte å høre på hverandre. Og ikke bare høre på hverandre, men faktisk forsøkte å forstå den andres perspektiv. Det er godt gjort med tanke på hvor ulike dere er. Imponerende!

Takk for at dere tenkte på deres barn. Jeg har hele tiden visst at dere to er akkurat like glade i barna og dette betyr også selvsagt at dere har lyst til å se og være sammen med dem så ofte som mulig. Det høres kanskje merkelig ut, men jeg føler meg iblant også som deres «barn». Da tingretten midlertidig bestemte hvordan samværet skulle være ble både jeg og barna lettet. Når dere senere besøkte familievernkontoret kjente jeg at det var et helt annet klima når dere skulle snakke om deres barn og meg. Derfor tror jeg også at jeg snakker for deres barn når jeg enda en gang sier takk! Dere har gitt meg og deres barn noe å være stolte over.

*Med vennlig hilsen
Deres samarbeid*

Bedre (sam)arbeid i høykonfliktsaker

I desember 2012 leverte en arbeidsgruppe for Bufetat i Midt-Norge rapporten «Bedre arbeid i høykonfliktsaker», der samarbeid mellom advokater, sakkyndige, retten og familievernkontorene i regionen ble beskrevet, og der det ble foreslått tiltak med det formål å bidra til bedre arbeid i foreldretvister med fokus på hvordan ivareta barnets beste i delte familier, og å styrke samarbeidet mellom foreldrene. Familievernkontoret i Sør-Trøndelag utarbeidet en prosjektplan, og det ble høsten 2013 bevilget midler til dette arbeidet.

Høsten 2013 ble det etablert et samarbeidsforum for familievernkontoret og tingretten. Det skulle utvikles rutiner og samles erfaringer knyttet til samarbeid og saksgang. Dette skulle videre ha relevans for denne type arbeid landsbasis, samt at informasjon om prosjektet skulle formidles til aktuelle samarbeidsaktører.

Organisering

Tingretten opprettet en egen barnegruppe med sorenskriver og fire dommere. Familievernkontoret opprettet en meklingsgruppe som teller seks meklere. Fram til i dag er det gjennomført flere samarbeidsmøter i form av halvdagsmøter i lokalene til familievernkontoret eller tingretten

Resultat og mål

Samarbeidsmøtene har bidratt til kunnskapsutvikling og viktige erfaringer. Eksempler på dette er bedret kunnskap om konteksten for hverandres virksomhet, samt orientering

om retningslinjer, lovverk, begrepsavklaringer og juridiske vurderinger. I tillegg har forskning, utviklingspsykologi og meklingsmetodikk vært tema på møtene. Den kanskje viktigste nytteverdien av samarbeidet er en tilnærmet felles virkelighetsforståelse og et felles språk, noe som i neste omgang kommer familiene til gode.

Det er, som tidligere nevnt, ønskelig å utvikle rutiner og erfaringer som kan ha relevans på landsbasis. Eksempler på dette kan være:

- Tingretten spør rutinemessig om partenes kontakt med familievernkontoret i første saksforberedende møte, og ber om tillatelse til å ta kontakt med familievernkontoret der det vurderes som gunstig
- Foreldrene kan samtykke i fritak fra taushetsplikten, og dette åpner for kommunikasjon mellom mekler/familierapeut, dommer og den sakkyndige. De kan også samtykke i at sakkyndig deltar på møte ved familievernkontoret.
- Utforming av prosedyrer for saksgangen der en ser at foreldrene vil profitere på å utvikle kommunikasjons- og samarbeidsferdighetene samtidig som saken behandles av tingretten. Det er viktig med en så konkret bestilling som mulig fra rettens side. Eksempelvis kan det ha stor betydning at det foreligger midlertidig avklaring av rammer for samvær fra retten. Det kan påvirke at det blir lettere å snakke samarbeid og kommunikasjon.

- Kontakt, dialog og felles faglige kurs som inkluderer familievernkontoret, tingretten, advokater, og sakkyndige.

- Spredning av informasjon til andre aktører.

Videre planer

I kommende periode regner familievernkontoret i Sør-Trøndelag med å få henvist flere foreldretvister som retten behandler, og erfaringene fra dette arbeidet vil systematiseres gjennom egne registreringer som foretas av både familievernkontoret og tingretten. Det arbeides videre med metodeutvikling, hvor et sentralt tema har vært barns plass i mekling og i rettsprosessen. I denne sammenheng er det innledet et faglig samarbeid med Stephen Madigan fra “Vancouver school of narrative therapy”. Samarbeidet med Madigan er et steg på veien mot videre utforskning og bruk av narrative meklingsmetoder. Brevet innledningsvis i artikkelen er hentet fra hans metodikk.

I perioden fra 1/9-13 til 1/1-14 har retten oversendt 13 saker som har blitt behandlet ved Familievernkontoret i Sør-Trøndelag. Dette viser at man kan høste verdifulle gevinster av et tettere og bedre samarbeid med tingrettene.

*Jon og Stein Roger
Familievernkontoret i Sør-Trøndelag*

Familievernkontoret Christiania Torvs arbeid med tvangsgiftesaker

Intervju med Hege Elisabeth Wathne

Familievernkontoret Christiania Torv har i flere år vært med i et prosjekt som heter «Brobyggerprosjektet». Prosjektet hadde sitt utspring på Enerhaugen familievernkontor i Oslo. Prosjektet retter seg mot personer som har blitt, eller står i fare for å bli tvangsgiftet. Prosjektet er nå avsluttet, og arbeidet skal inngå som en del av familievernets tilbud.

Ved Familievernkontoret Christiania torv er det Hege Elisabeth Wathne som har brent mest for og jobbet mest med disse problemstillingene.

– Hvilke saker vil du kalle «tvangsgiftesaker?»

– Tvangsgifte defineres som at minst en av ektefellene ikke har reell mulighet til å velge seg ut av en forlovelse eller inngått ekteskap uten represalier, forbli ugift uten represalier, eller velge en annen partner på tvers av familiens ønsker, uten represalier.

De fleste sakene vi jobber med, er saker hvor det er en kvinne i en minoritetsfamilie som er blitt giftet bort mot sin vilje, som har tatt aktive skritt for å komme ut av sin situasjon. Vi har også hatt noen saker med kvinner som opplever ekstrem kontroll og står i fare for å bli tvangsgiftet. Disse siste kvinnene har vi fått kontakt med gjennom minoritetsrådgiverne ved skolene.

– Hva gjør at det er mest kvinner?

– Det er viktig å understreke at begge kjønn kan oppleve tvang i disse situasjonene. Årsakene til at så få menn tar kontakt og ber om hjelp er sammensatte. I mange minoritetsfamilier er forventningene til hvordan en gift kvinne skal oppføre seg forskjellige fra den norske levemåten og forventningene til en mann. Mange av mennene lever mer av sitt liv utenfor hjemmet og har større frihet enn mange gifte kvinner får. Du kan på en måte si at mennene kan beholde mye av sitt liv uforandret etter at de er blitt gift, mens kvinner må endre sin livsførsel og kan oppleve mange flere

begrensinger. I mange av disse sakene foreligger det trusler om og utførelse av vold.

– Hva kjennetegner arbeidet i disse sakene, og hva skiller dem fra andre saker familievernnet arbeider med?

– I mange, men ikke alle av disse sakene er involvering av familien ikke aktuelt. Vi jobber derfor mest kvinnen alene. Hennes liv er ofte kjennetegnet var at hun lever i to veldig forskjellige verdener, og at det er helt vanntette skott mellom disse verdenene. Ute lever hun sin norske del, og hjemme lever hun under streng kontroll. De to verdenene vet lite eller ingenting om hverandre.

Å bryte ut av et tvangsekteskap innebærer å ta en altomgripende avgjørelse og kan være farlig. Det er noen av våre klienter som har kontakt med familiene sine, men kontakten er vanskelig. Andre har blitt utstøtt fra familien og får ikke lenger ha kontakt med dem. Kanskje lever de med trusler om vold hengene over seg hele tiden. Livene deres er så ofte preget av stress, frykt og avmaktfølelse. Dette vet vi er sykdoms- og depresjonsfremkallende. Vi jobber mye med å utvide deres handlingsrom og å finne mening i det nye livet de må leve.

Et annet kjennetegn er at kontakten varer over lang tid. For noen av kvinnene er vi den eneste som kjenner til begge hennes verdener. Dette er et veldig spennende og givende arbeid, men også krevende. Det å jobbe to sammen i disse sakene gjør det lettere å stå i problemene sammen med klientene over tid.

Deltakelse i prosjektet Tryggere barndom – Christiania Torv

Vold i nære relasjoner er et betydelig samfunnsproblem med store skadevirkninger. I de senere tiår har det vokst fram mange metoder for bekjempelse av familievold.

Mange av metodene har bygget på en forståelse av vold som et fenomen der det én overgriper og ett offer. Da Østensjø familievernkontor for flere år siden utarbeidet en modell for arbeid med par der det ble utøvd partnervold, vekket dette også interessen til flere av terapeutene ved Christiania Torv. I familievernet har det lenge vært sett på som problematisk å tilby parterapi når det forekommer vold, fordi man har betraktet partnervold som mishandling der voldsutøver alene er ansvarlig for sine handlinger. Da er det ikke parets som trenger behandling, men personen som utøver vold. I dette perspektivet har flere familievernkontor hatt betenkeligheter med å tilby parterapi. Grunnene til dette kan være frykt for å være utydelig på hvem som har ansvaret for volden, og frykt for at volden skal fortsette eller til og med eskalere «i ly» av parbehandling. Modellen til Østensjøkontoret inkluderer også et barneperspektiv som mangler i mange av de andre tilnærmingene til fenomenet, og dette ses som en styrke.

Høsten 2012 ble Christiania Torv spurt om å delta i Enerhaugen familievernkontors utprøving og evaluering av modellen «Tryggere barndom». Metoden er et tilbud til par med barn som opplever episodisk partnervold som et relasjonelt problem. Metoden benyttes altså ikke når volden beskrives som «patriarkalsk» med én overgriper og ett offer. Episodisk vold beskrives som vold som oppstår i forbindelse

med krangler som kommer ut av kontroll, hvor gjerne begge parter blir mer eller mindre voldelige. Modellens beskrivelse av relasjonell og episodisk vold er i samsvar med mange terapeuters erfaringer fra klientarbeid, og denne type vold kan få katastrofale følger uten at dette var intensjonen.

Metoden går i korthet ut på et grundig kartleggingsarbeid av hva som skjer når krangler eskaleres, og deretter et «sikkerhetsarbeid» for å forhindre at det skjer. Dette er ofte en smertefull, men nødvendig prosess. Det rettes også et tydelig fokus på hvilke konsekvenser det har for barn å vokse opp i familier der vold forekommer. Forskning viser at så mye som halvparten av barn som har opplevd vold i hjemmet, oppfyller kriteriene til diagnosen posttraumatisk stress-syndrom. Det å være vitne til vold mellom foreldre kan i mange tilfeller være like skadelig som å være direkte utsatt. Først når kartleggings- og sikkerhetsarbeidet er avsluttet, legger modellen opp til at man går inn i mer tradisjonell parterapi.

Deltakelse i utprøving og evaluering av prosjektet «tryggere barndom» har bidratt sterkt til å heve kvaliteten på tilbudet til denne klientgruppen.

Familievernkontoret Christiania torv. Linda Kaada, Geir Dager, Jarle Froding, Ann Aanes, Ellen Vike og Kristin Gisholt

Samtalegrupper for ungdom som har opplevd samlivsbrudd

Et samarbeidsprosjekt mellom familievernkontor, skole og helsestasjon i Mosjøen.

Familievernkontoret, ungdomsskolene og helsestasjonen i Mosjøen har siden 2011 samarbeidet om et prosjekt som er kalt «Barn som bor i to hus – samtalegrupper for ungdom som har opplevd samlivsbrudd i sin familie». Siden starten har Nordland Fylkeskommune gitt et årlig tilskudd fra kr. 15.000-30.000, og det er arrangert 1-2 grupper pr. år. Kurslederne har benyttet PIS-modellen, et program for samtalegrupper i skolen utarbeidet av Bærum kommune. Tenårsfasen er en periode i livet hvor det er viktig med stabilitet. Samlivsbrudd kan medføre utrygghet, og ungdom kan utvikle stressreaksjoner som irritabilitet, konsentrasjonsvansker og søvnforstyrrelser.

Barn og ungdom kan få mange ulike tanker og følelser i en slik situasjon. Hvem skal de bo hos? Har de fortsatt råd til å bo der de bor? Blir det nok plass hos begge foreldre? Hva var egentlig grunnen til at mamma og pappa flyttet fra hverandre? Hvordan blir det å reise på ferie sammen med mamma eller pappas nye kjæreste? Eller hvordan skal de få sagt at det passer dårlig å komme denne helgen? De fleste ungdommene snakker nok ikke med andre om slike tanker i det daglige, og mange er redde for å spørre foreldre om ønsker og endringer av redsel for å såre.

På gruppene får de anledning til å se at de ikke er alene om å ha slike tanker, og de blir kjent med andre i samme situasjon. De får dele erfaringer, gi hverandre råd og tips, og ikke minst motta støtte og oppmuntring til å snakke med foreldre og venner om det som er vanskelig. Gruppen er et fristed, hvor ungdommene kan snakke uten å være bundet av lojalitetshensyn. De bestemmer selv om de vil være med i gruppa, men foreldrene orienteres gjennom samtykkeerklæring og med tilbakemelding i etterkant.

Helsesøstre og miljøterapeuter i skolen er i en nøkkelrolle når det gjelder rekruttering til gruppen. Alle i ungdomsskolealder som har opplevd samlivsbrudd i familien har fått tilbud om å være med. Gruppene består av 5-7 deltakere og møtes en time i uka, 5-6 ganger. Det er minst to voksne gruppeledere til stede.

På første møte legges det vekt på å bli kjent med hverandre og snakke om målsettingen med gruppa. Forventninger og frykt hos den enkelte gjennomgås, samt hva taushetsløfte innebærer. Det lages også grupperegler og gis tilbud om individuell oppfølging. Temaene på de neste møtene er oppbruddet, storfamilien, ferie og feiringer og tanker om egen framtid. Det brukes en rekke metoder, som samtaler, familie/nettverkskart, livslinje, opplesning av historier, historieskriving, tegninger og brevskrivning. Målet med gruppene er å hjelpe ungdommene til å øke deres forståelse for endring i familien, redusere negative tanker rundt skilsmissen, samt bidra til en opplevelse av å være aktør i eget liv.

Tilbakemeldinger fra ungdommene er gode. Alle har gitt uttrykk for at de har fått snakket om det de ville og de har blitt lyttet til, og at forventningen til gruppen er blitt innfridd.

Ungdommene har hatt delte meninger i hvor stor grad det er lettere å snakke med foreldrene i etterkant om ting som er vanskelig, og om hvorvidt det er lettere å konsentrere seg om skolearbeidet, men foreldre og lærere har rapportert om positive ringvirkninger. Den viktigste erfaringen som er gjort er nok derfor hvor vanskelig det kan være for enkelte ungdommer å si sin mening til foreldrene i forbindelse med et samlivsbrudd.

Håvard Nilsen, familievernkontort i Mosjøen

Samarbeid med Ål Folkehøyskole og kurssenter for døve.

Familievernkontoret i Hallingdal har over flere år hatt et samarbeid med den lokale kurs- og folkehøyskolen for døve. Skolen følger opp foreldregrupper fra hele landet, oftest med barn i samme alder, til barna er ferdig med grunnskolen

Det er lagt opp til årlige ukekurs. Der kan foreldrene ta med hele familien, og får barnepass og tilbud om ulike aktiviteter. Denne kursingen er for at døve foreldre skal få tilført kompetanse og samfunnskunnskap, og slik kompensere for at man lett blir tilsidesatt i en «majoritetskultur» som er tilpasset hørende. Spekteret av temaer varierer fra å lære mer om rettigheter og plikter knyttet til lovverk, til barns utvikling og godt foreldreskap. Undervisningsmetodene varierer og fagfolk fra ulike samfunnsarenaer er inviterte. Relasjonene i hver gruppe er ofte trygge, noe som gir muligheter for å samtale åpent og personlig rundt mange viktige tema.

Familievernkontoret har blant annet tilbudt forelesninger om barns rettigheter, samliv og skilsmisse, grensesetting og barneoppdragelse, samt tilknytning og samspill. Forelesningenes innhold har vært tilpasset alderen til barna i foreldregruppen. Alt blir tolket simultant og en møter engasjerte foreldre som aktivt deltar med spørsmål og refleksjoner. Evalueringer viser at foreldrene verdsetter forelesningene høyt. Det har blitt gjennomført mellom 10 og 15 forelesninger i året.

Arbeidet har blitt etablert som et fast tilbud hvert år finansiert av døveskolens egne midler.

Liv A. Solberg, familievernkontoret i Hallingdal

Ål Folkehøyskole

Er vi på nett når foreldre og ungdom skal snakke sammen?

Gjennom et nytt samtaleopplegg får konfirmanter og foreldrene deres hjelp til å snakke bedre sammen.

”Er vi på nett?” heter samtaleopplegget – som ble utviklet av Stiftelsen Kirkens Familievern. Samtaleopplegget har nå blitt prøvd ut med konfirmanter i alle de seks kommunene i Hallingdal, og er de siste tre årene blitt et fast innslag i konfirmasjonstiden der.

- Målet var å lage et samtaleopplegg for konfirmanter og foreldre med fokus på kommunikasjon i familien. Vi synes det er veldig meningsfylt å bidra med vår fagkompetanse og våre erfaringer inn i kirkelig sammenheng, sier Benita Christensen (bilde), direktør i Stiftelsen Kirkens Familievern.

IKO – Kirkelig pedagogisk senter – ble trukket inn i prosjektet for å bidra til at erfaringene kunne spres til resten av landet. Resultatet er blitt et kurslederhefte hvor erfaringene fra Hallingdal er samlet. Det forteller hvordan man kan gjennomføre en samling for konfirmanter eller andre ungdomsgrupper og deres foreldre.

Dialog og lytting

Etter en halv time med dialogundervisning, utfordres foreldre og konfirmanter til å snakke om et aktuelt tema. Først skal foreldrene lytte mens tenåringene snakker om en relevante situasjon, for eksempel en gutt som sitter mye på rommet og spiller dataspill og bryr seg mindre og mindre om skolen.

- Foreldrene får instruksjoner om å være nysgjerrig og lyttende mens tenåringene snakker, og etterpå får de kommentere hva de la merke til. Hvis vi får tid, får foreldrene sitte foran og snakke om den samme situasjonen etterpå, sier familieterapeut Børge Bekkestad fra familievernkontoret i Hallingdal.

Han forteller at mange foreldre blir overrasket over at de ikke trenger å fortelle ungdom hvordan ting skal gjøres. Noen sier at de skjønner at de maser alt for mye – og får ideer til hvordan de kan gi tenåringene ansvar og involvere dem i å finne løsninger på utfordringer i hverdagen.

- Gjennom å trene på den gode samtalen fremmer vi gode relasjoner og løser konflikter. Vi ønsker at ungdom og foreldrene deres skal få erfaring av at det går an å snakke om

noe ved å være nysgjerrig og lytte til hverandre. I god kommunikasjon må man sette seg selv til side, sier Bekkestad.

Etter samtalekvelden får foreldrene en sjekkliste som de kan bruke når forsøket på en god samtale med barna havner i grøfta. Målet er å skape en modell som er enkel og praktisk nok til å ha overføringsverdi.

- Hvilke reaksjoner får dere i ettertid?

- Folk er glade og takknemlige fordi de får en mulighet til å snakke om ting som betyr noe for dem og lytte til hverandre. Mange ønsker seg flere kvelder. Noen forstår at kommunikasjonen i familien ikke fungerer, og ringer familievernkontoret for å få hjelp.

Ble inspirert

Arnstein Sørbøen har tre ungdommer i huset, og har vært med to av dem på samtalekveld.

- Det beste ved opplegget er at det gir et spark bak til å ha samtaler hjemme med ungdom i huset. Du får inspirasjonen til å komme mer på banen i samtaler mellom generasjonene, sier han.

Den yngste datteren Oda (15) var med på ”Er vi på nett?” da hun konfirmerte seg i fjor. - Det var et veldig lærerikt og smart opplegg. Det er bra å lære at det kan hjelpe å snakke sammen og prøve å forstå hverandre, ikke bare være sure eller kjefte.

- Tror du andre ungdomsgrupper kan ha nytte av det?

- Absolutt, for det er veldig mange som sliter med forholdet til foreldrene. Og det er bra at foreldrene skjønner at de også kan ta feil, og at det ikke alltid er ungdommene som er problemet, poengterer Oda Sørbøen.

En klok kommentar det er vanskelig å si seg uenig i.

Børge Bekkestad, familievernkontoret i Hallingdal

Årsberetning 2013

ART AV VIRKSOMHETEN

Stiftelsen Kirkens Familievern er en stiftelse for kirkelige familievernkontor. Stiftelsens formål er å yte hjelp til familier, par og enkeltpersoner der det foreligger vansker, konflikter eller kriser i familien, eller som ønsker å forebygge slike vansker knyttet til samliv og samhandling. Stiftelsen skal gjennom sin virksomhet styrke familie, ekteskap, foreldreskap, samliv og ensliges stilling i kirke og samfunn.

Virksomheten har en kristen diakonal forankring, og skal hjelpe klienter ut fra deres forutsetninger uansett sosial status, livsførsel, legning, religiøs tro eller politisk overbevisning.

Stiftelsen Kirkens Familievern består ved utgangen av 2012 av 11 familievernkontor som ligger i henholdsvis Øst-Finnmark, Mosjøen, Sør-Trøndelag, Haugalandet, Sør-Rogaland, Øvre Telemark, Hallingdal, Ringerike, Otta, Follo og Oslo. Det er en liten sentral administrasjon i Oslo.

Styret ønsker å rette en takk til alle medarbeidere og samarbeidspartnere for innsatsen i 2013.

REDEGJØRELSE FOR FREMTIDIG UTVIKLING

Stiftelsen har i 2013 i stor grad møtt de økonomiske målene som ble satt for året. Vi ønsker i 2014 å fortsatt kun-

ne tilby våre tjenester i den samme grad som tidligere, samt at driften kan drives økonomisk forsvarlig. Alle avtaler er videreført fra 2013.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av stiftelsens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Stiftelsens driftsinntekter viser en svak økning fra forrige år. Underskuddet er relatert til resultat føring av egenkapitalinnskudd i KLP (kr 2.087.121), samt en betydelig økning i lønn og sosiale kostnader.

FINANSIELL RISIKO

Stiftelsen mottar i sin hovedsak driftstilskudd fra Bufetat og er avhengig av dette samarbeidet for å kunne yte tjenestene. Styret er av den oppfatning at gjennom en driftsavtalen hvor Bufetat er ansvarlige for de ansattes pensjonsforpliktelser, tilsier at forutsetningen for fortsatt drift er til stedet.

FORTSATT DRIFT

Stiftelsen har en grunnkapital på kr 2 078 006. Samlet egenkapital er negativ med kr 11 716 391. Egenkapitalen som det er vist til over, inkluderer en pensjonsforpliktelse stor kr. 22 371 951. Styret erkjenner at stiftelsens egenkapi-

tal i henhold til den avlagte balanse er tapt. I henhold til driftsavtalen med Bufetat, dekker Bufetat tilskudd til kontorenes løpende betalbare pensjonsutgifter, noe som tilsier at forutsetningen for fortsatt drift er tilstede. Stiftelsen har tilfredsstillende likviditet og har gjennom de inngåtte avtaler positiv likviditetsutvikling. Styret og daglig leder bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet.

RESULTATDISPONERINGER

Stiftelsens underskudd på kr 3 569 956 føres mot annen egenkapital

ARBEIDSMILJØ

Det har vært et sykefravær i 2013 på totalt 4.43 %, av dette er 2.25 % korttid sykefravær og 2.18 % langtid sykefravær over 16 dager.

Stiftelsen anser arbeidsmiljøet i bedriften som tilfredsstillende og har ikke iverksatt spesielle tiltak på dette området i 2013. Det har ikke vært skader eller ulykker i løpet av 2013.

LIKESTILLING

Stiftelsens personalpolitikk anses å være kjønnsnøytral på alle områder. Etter vår oppfatning er likestillingsspørsmål tilfredsstillende ivaretatt, og det er ikke iverksatt el-

ler planlagt konkrete tiltak innenfor dette området. Det er ikke mottatt tilbakemeldinger om at noen opplever selskaps personalpolitikk som kjønnsdiskriminerende.

Styret mener at det ikke gjøres forskjeller på ansatte, eller ved ansettelse, på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion eller livssyn.

Stiftelsen har ved årets utgang 142 ansatte fordelt på 105,2 årsverk, 43 menn og 99 kvinner.

Stiftelsens styre består av 2 kvinner og 5 menn, 3 kvinnelige varamedlemmer.

Ledergruppen består av 5 kvinner og 7 menn

YTRE MILJØ

Stiftelsen Kirkens Familievern har ingen virksomhet som påvirker det ytre miljø

Oslo, 25.03.2014

Geir Lippestad
Styreleder

Geir Dager
Styremedlem

Helge S. Gaard
Nestleder

Morten Müller-Nilsen
Styremedlem

Inger Elisabeth Sagedal
Styremedlem

Sissel Roland
Styremedlem

Tor B. Jørgensen
Styremedlem

Perly leder

Stiftelsestyret

Geir Lippestad (styreleder)

Sissel Roland

Geir Dager

Morten Müller-Nilssen

Tor B. Jørgensen

Inger Lise Hansen

Helge S. Gaard

Inger Elisabeth Sagedal (vara)

Randi Tetlie Bekkvik (vara)

Kristin Fæhn (vara)

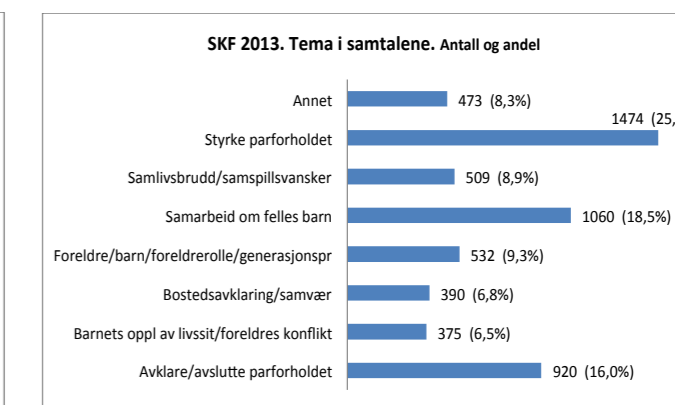

Benita Christensen (Direktør)

Statistikk 2013

Her presenteres statistikk over virksomheten til Stiftelsen Kirkens Familievern (SKF) i 2013. Stiftelsens 11 kontorer tilbyr samtaler og meklings til par, familier og enkeltpersoner som opplever utfordringer i nære relasjoner. Utadrettet tilbyr kontorene ulike tjenester rettet mot publikum og hjelpeapparat. Her vises statistikk over denne virksomheten

Tallene er hentet fra familiekontorenes statistikkprogram FADO, et felles program for statlige kontorer, SKF-kontorer og andre.

Kliniske samtaler og meklinger

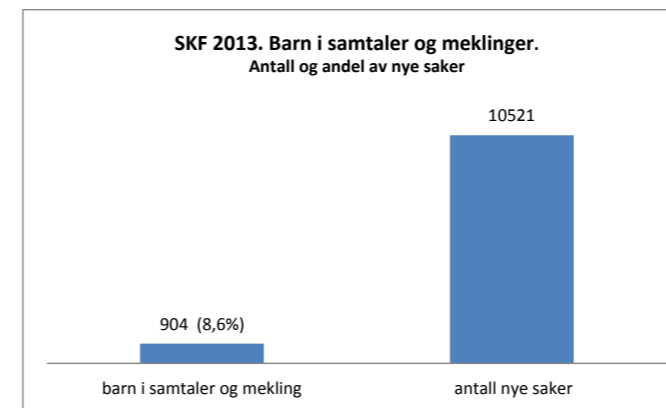
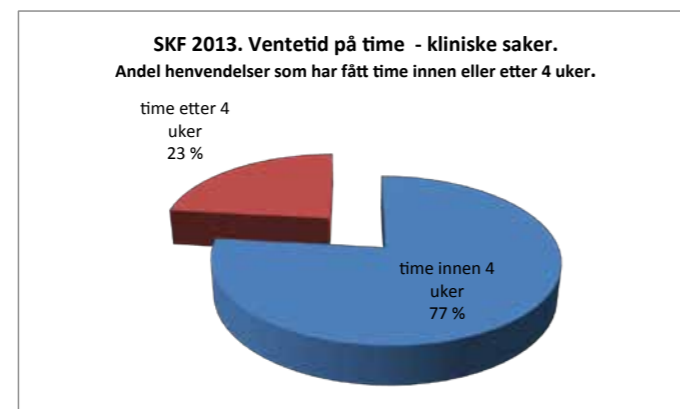
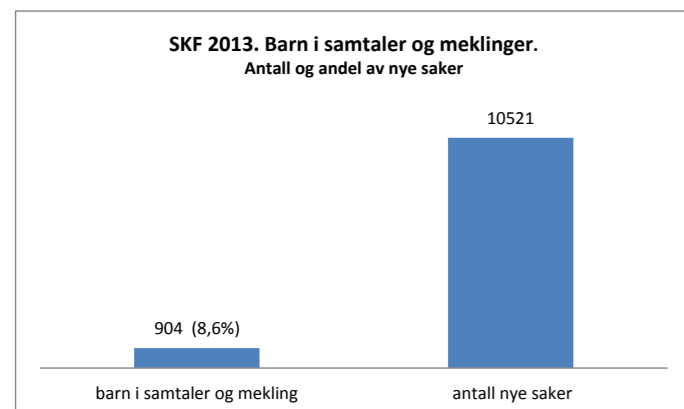
En skiller mellom kliniske saker/samtaler og meklinger. Samtaler tilbys når det oppleves vansker, konflikter eller kriser i familie og nære relasjoner. Mekling tilbys gifte og samboer som skal flytte fra hverandre. Og foreldre som ikke bor sammen, men som vil gjøre endringer mht foreldresansvar, bosted og samvær for felles barn. I 2013 hadde Kirkens Familievernkontor (SKF) 12443 nye henvendelse av kliniske saker og meklinger. Dette er en økning på 2287 nye henvendelser (22,5%), fra SKFs første år 2011 til 2013. Derav 131 nye henvendelse fra 2012 til 2013 (se figur).

Fordeling av kliniske saker og meklinger

Av nye henvendelse til SKF kontorene i 2013 var 63% (7809) kliniske saker og 37% (4634) meklinger (se figur). I 2012 var dette forholdet: 66% (8131) kliniske saker og 34% meklinger (4181).

Ulike typer samtaler (kliniske saker)

Temaene i samtale kan være mange. Figuren nedenfor viser hvordan temaene fordeles. De tema som er mest vanlige er: «Styrke parforholdet» (25%), «Samarbeid om felles barn» (18,5%) og «Avklare/avslutte parforholdet» (16,0%)
Kategorien består av tema som: annen alvorlig hendelse, bruk av rusmidler, fysisk/psykisk vold/sekstelt misbruk, kultur-/minoritetsspørsmål, sykdom/nedsatt funksjonsevne, særkull/nyfamilie.

Barn i samtaler og meklings

SKF kontorene hadde i 2013 til sammen 904 (8,6%) barn til samtale i meklings eller klinisk sak (se figur).

Menn som henvender seg til amilievernkontoret

De fleste som henvender seg til familievernkontorene er kvinner (67%), Det henvendte seg 33% menn i 2013 (se figur).

Ulike typer meklings

I 2013 var det 37% (1498) meklings i forbindelse med separasjon. Det var 32% (1317) meklings knyttet til brudd i samboerforhold. 31% (1249) var meklings knyttet til «sak etter barneloven». 7 meklings var tilbakesendt fra retten (se figur).

Dette er relativt stabilt fra forrige år (2012) der det også var 37% meklings knyttet til separasjon, 31% «brudd i samboerforhold» og 32% «barnelovssaker».

Ventetid

Ventetiden ved SKF kontorene i 2013 fordeler seg slik: 77% av de som henvender seg får time innen 4 uker og 23% får time etter 4 uker (se figur). Ventetiden har gått noe ned fra 2012 der 27% måtte vente lenger enn 4 uker på time.

Minoritetssaker

SKF kontorene hadde i 2013 til sammen 1042 (12,6%) minoritetsetniske saker (se figur).

	Utadretta tiltak finansiert via Bufetat	Utadretta tiltak finansiert av andre
Grupper for publikum	21	5
Samlivskurs	13	10
Andre utadretta tiltak	66	8
Undervisning/veiledning av studenter	22	4
Veiledning/konsultasjon av hjelpeapparat	89	10
Kurs/undervisning for hjelpeapparat	48	7
Informasjon/media	50	1
Tilsyn	5	
Totalt	314	45

Utadrettet arbeid

Familievernkontorene driver ulikt utadrettet arbeid. I 2013 var det til sammen 359 ulike tiltak. De fleste av tiltakene (314 stk) er finansiert via samarbeidsavtalen med BUFetat. De andre tiltakene (45stk) er finansiert via andre.

